

Nr 306.

Av herr **Hammar skjöld, Carl Gustaf**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa avlöningsanslag under riksstatens fjärde huvudtitel m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 196 har föreslagits, att med en ifrågasatt reglering av arvodesbeloppen för vissa militära befattningar, vilka avses att upprätthållas av pensionerad personal, skulle tillsvidare anstå.

Beträffande befattningshavare av ifrågavarande kategori å generalstabens stat finner jag emellertid ett dylikt uppskov, med hänsyn till önskvärdheten att kunna förvärva för befattningarna vid generalstaben lämplig personal, vara förenat med betänkliga olägenheter. Det synes mig därför nödvändigt att redan vid innevarande års riksdag åtminstone ifråga om dessa befattningshavare fatta slutgiltig ståndpunkt rörande arvodenas storlek. Chefen för generalstaben har i skrivelse den 20 april 1927 till kungl. arméförvaltningens civila departement avgivit ett utförligt motiverat förslag till arvodesbeloppens fastställande. Det framhålles däri bland annat följande.

För ifrågavarande befattningshavare utgå för närvarande arvoden med följande belopp:

redogörare, bibliotekarie och aktuarie	kronor 3,180: —
expeditionsunderofficer	» 2,130: —

(enligt k. brev den 11 mars 1927).

Med dessa belopp hava arvoden — i vad angår bibliotekarie och aktuarie — utgått sedan år 1923, då en reglering av arvoden till ifrågavarande befattningshavare ägde rum. De övriga arvodesbefattningarna hava tillkommit genom 1925 års beslut. I den till proposition nr 50/1925 fogade bilaga 1, sid. 432, hava arvoden för här ifrågavarande befattningshavare upptagits till följande belopp:

redogörare, bibliotekarie och aktuarie	kronor 3,600: —
expeditionsunderofficer	» 2,340: —

Emot detta förslag riktades från riksdagens sida icke någon erinran.

Emellertid hava de beslutade arvoden ännu icke blivit utbetalda med nyss angivna belopp.

Lönenämnden anförde i ett år 1922 avgivet yttrande, att generalstabens bibliotekarie och aktuarier fullgjorde, enligt vad nämnden inhämtat, ett

arbete, som i avseende å omfattning av göromålen, daglig arbetstid m. m. kunde anses i huvudsak likställt med det arbete, som ålåg officer vid Stockholms rullföringsområde, varför också arvoden borde för förstnämnda befattningshavare utgå med samma belopp som för sistnämnda. Detta torde också hava varit anledningen till att arvodesbeloppen bestämdes så som år 1923 skedde.

Det torde böra framhållas, att det arbete, som kräves av befattningshavare såsom redogörare, aktuarie och bibliotekarie vid generalstaben, vad tjänstgöringstiden beträffar, under större delen av året icke obetydligt överskrider vad som erfordras av rullföringsofficer i Stockholm. Härtill kommer emellertid att nyssnämnda befattningshavare vid generalstaben på grund av det dem åvilande arbetets art icke kunna direkt jämföras med rullföringsofficerare i Stockholm. Bibliotekarien vid generalstaben måste besitta stor militär allmänbildning och ingående kunskaper i flera språk. Hans arbete med omhänderhavandet av ett fackbibliotek på 35,000 band ställer även i övrigt stora fordringar på befattningens innehavare i flera avseenden. Ifråga om aktuarierna inskränker sig deras verksamhet icke allenast till diariering och registrering. Fastmera utgör detta en jämförelsevis ringa del av deras arbetsuppgift. De hava dessutom att taga i befattning med och även självständigt handlägga ett flertal andra ärenden av betydande vikt. Särskilt torde böra påpekas, att aktuarierna i stor utsträckning hava ansvaret för vård och förvaring av vid generalstaben befintliga hemliga handlingar, d. v. s. huvuddelen av arméns mobiliserings- och koncentreringshandlingar. Å organisations- och kommunikationsavdelningarna är antalet dylika handlingar mycket stort. Å topografiska avdelningen är antalet något mindre, men där tillkommer arbete med kartutrustningens handhavande, utsändning av kartor m. m. Ytterligare torde böra framhållas, att aktuarien å organisationsavdelningen utarbetar den omfattande värnpliktsstatistiken, samt att aktuarien å kommunikationsavdelningen förestår järnvägsstatistiska detaljen och dessutom biträder vid utarbetandet av transportplaner m. m.

Vad redogöraren beträffar, torde böra anföras, att omslutningen av räkenskaperna uppgår till omkring 1,700,000 kronor per år. Han handhar också ett betydande antal anslag, som av Kungl. Maj:t anvisats för övningar och kurser m. m. Befattningen såsom redogörare vid generalstaben har också hittills ansetts böra vara besatt med beställningshavare å aktiv stat.

Med hänsyn till det ovan anförda, synes det rätt och billigt, att de avlöningsförmåner, vilka skola utgå till innehavare utav arvodesbefattningar såsom bibliotekarie, aktuarie eller redogörare vid generalstaben, icke bestämmas till lägre belopp än att dessa befattningshavares sammanlagda avlöningsförmåner av pension och arvode ungefär motsvara den lön, som tillkommer kapten i högsta löneklassen å aktiv stat. I regel torde man nämligen kunna förutsätta, att ifrågavarande befattningar komma att vara be-

sätta med pensionerade kaptener. Visserligen kunde det ansvar, som påvilar här berörd personal, göra det önskvärt att välja officerare av högre grad än kaptens, men arbetets omfattning och kravet på kontinuitet göra det mest ändamålsenligt att för dessa arvodesbefattningar avse personal i sistnämnda grad. Med hänsyn härtill bör såsom utgångspunkt för arvodets bestämmande tagas det till kapten utgående pensionsbeloppet. Detta utgör för närvarande 4,512 kronor, och det upptages i förslag till militär tjänstepensionslag till ett belopp av 4,644 kronor. Kapten i högsta löneklassen åtnjuter å G-ort en lön av 8,400 kronor, vilket belopp även i av riksdagen godkänt förslag till definitivt avlöningsreglemente blivit för kapten upptaget. (Det nya avlöningsreglementet har, sedan ovanstående skrevs, blivit fastställt.) Skillnaden mellan nyssnämnda lön och pensionen utgör sålunda kronor 3,888 respektive 3,756. Dessa belopp borde alltså kunna anses utgöra det minimum, varmed arvodet borde utgå. Med hänsyn till vad ovan anförts angående arbetets omfattning och betydelse, synes det emellertid skäligen att, även under förutsättning av en pensionsreglering av ovan angiven art, avrunda arvodesbeloppet till 3,900 kronor.

Vad expeditionsunderofficerarna angår, synas liknande synpunkter vara avgörande för arvodets bestämmande. Deras arbete är av vida större omfattning än för t. ex. rullföringsbiträden, och deras verksamhet är även av sådan art, att jämförelsevis högt kvalificerad personal härför erfordras. För fanjunkare utgör lönen i högsta löneklassen 4,872 kronor. Pension utgår för närvarande med 2,544 kronor och föreslås i militär tjänstepensionslag till 2,604 kronor. Med hänsyn härtill torde arvodet böra bestämmas till det belopp, som i proposition nr 50/1925 upptagits, eller 2,340 kronor.

Med här nämnda expeditionsunderofficerare vid generalstaben äro att jämställa tvenne för underofficerare avsedda arvodesbefattningar vid lantförsvarets kommandoexpedition. Enligt beslut av 1927 års riksdag utgå arvoden till dessa befattningshavare med 2,100 kronor per år. Även för dessa bör emellertid arvodesbeloppet av skäl, som ovan anförts, fastställas till 2,340 kronor per år.

I proposition nr 196 har ytterligare bland annat föreslagits, att maskinister och eldare av 1. klass vid arméns truppförband skola uppföras på stat såsom ordinarie beställningshavare. Maskinist och 1. eldare vid generalstabens m. fl. myndigheters ämbetshus hava däremot icke upptagits bland denna personal.

Kungl. Maj:ts sålunda framlagda förslag är byggt på lönenämndens betänkande och förslag den 29 juni 1926. Vid denna tidpunkt var nyssnämnda ämbetshus ännu icke fullt färdigbyggt, varför arbetsuppgifter m. m. för därstädes anställd maskinist och eldare ännu icke kunde överblickas. Det har sedermera visat sig, att den arbetsbörda, som åvilar nämnda beställningshavare, icke understiger den, som åligger motsvarande personal vid ett truppförband. Ej heller har man på vid ämbetshuset anställd ma-

skinist eller eldare kunnat ställa mindre kvalifikationer än på motsvarande personal vid armén.

De allmänna förutsättningar för uppförande av viss icke ordinarie personal på stat såsom ordinarie beställningshavare, vilka förutsättningar angivas i lönenämndens ovanberörda betänkande och förslag, föreligga jämväl för här ifrågavarande personal. Såväl maskinistens som 1. eldarens sysslor äro nämligen för framtiden erforderliga för förvaltningsarbetet och taga sina innehavares arbetskraft och tid fullt i anspråk. Ej heller äro ifrågavarande befattningar på grund av tjänstens omfattning och karaktär att anse som övergångsplatser för yngre personal, som efter kort tid söker sig till annan verksamhet. Det måste då anses billigt och rättvist, att maskinisten och 1. eldaren vid generalstabens m. fl. myndigheters ämbetshus uppföras å ordinarie stat i likhet med motsvarande befattningshavare vid truppförbanden.

På grund av vad sålunda framhållits, får jag hemställa,

att riksdagen — med avslag å proposition nr 196 i vad densamma rör vissa befattningshavare med arvode å generalstabens och försvarsdepartementets stat ävensom rörande uppförande å icke ordinarie stat av maskinist och 1. eldare vid generalstabens m. fl. myndigheters ämbetshus i Stockholm — måtte besluta, att arvodena skola till följande befattningshavare utgå med nedanstående belopp per år, nämligen:

1 redogörare vid generalstaben	kronor 3,900: —
1 bibliotekarie » »	» 3,900: —
3 aktuarier » » vardera . . »	3,900: —
2 expeditionsunderofficerare vid generalstaben samt två expeditionsunderofficerare vid försvarsdepartementet, vardera	» 2,340: —

ävensom att maskinist och 1. eldare vid generalstabens m. fl. myndigheters ämbetshus uppföras i staten för generalstaben såsom ordinarie beställningshavare med placering i lönehänseende såsom motsvarande personal — maskinist och eldare av 1. klass — vid arméns truppförband.

Stockholm den 12 april 1928.

C. G. Hammarskjöld.